

Munții Himalaya

Himalaya (Hindi, himālaya, pe limba sanskrita *hima* = zăpadă und *alaya* = loc, locuință) este un munte din Asia, situat la nordul peninsulei Indiei.

Formarea Munților Himalaya

Munții cei mai înalți din lume cu vârful Everest au luat naștere prin ciocnirea plăcii tectonice indiene cu placa asiatică a podișului Tibet, fiind munți de încrețire și prin suprața și înălțimea lor mare, fiind acoperiți tot timpul anului cu zăpadă, această zonă rece, în contrast cu aerul cald de pe coasta pacificului contribuie la formarea musonului.

Sistemul muntos Himalayan a apărut într-o serie de etape acum 30-50 milioane de ani, fiind format prin mișcări puternice ale pământului, atunci când placa Indiană s-a ciocnit de placa Euro-Asiatică. Chiar și astăzi, munții continuă să se dezvolte și să se schimbe, iar cutremurele sunt frecvente în această zonă.

Munții Himalaya sunt munții cei mai tineri de pe glob, în același timp și cei mai înalți. Formarea acestor munți a fost în perioada terțiară în urmă cu milioane de ani (de aceeași vârstă cu Anzii Cordilieri și Rocky Mountains) prin ciocnirea plăcilor continentale. S-a constatat că și în zilele noastre munții se ridică, cu toate că suferă o eroziune intensă.

Asezare

Munții Himalaya formează un arc continuu de aproape 2600 de kilometri în jurul marginilor subcontinentului Indian, de la curbura râului Indus în nord-vest, până la râul Brahmaputra în est. În nordul acestei centuri muntoase se află Platoul Tibetan (Qing Zang Gaoyuan). Munții Himalaya formează cea mai înaltă regiune muntoasă de pe planetă, având 9 din cele 10 cele mai înalte vârfuri ale acesteia. Aici se întâlnesc munți de peste 8000 m înălțime ca Mount Everest (Tschomolungma), Nanga Parbat sau Makalu. Makalu. Dintre cei 14 munți mai înalți de pe glob, patru se găsesc în Munții Karakorum, din Pakistan situat în partea vestică a Himalayei de exemplu K2. Munții Himalaya se pot împărți în mai multe masive muntoase în sud Lanțul muntos Siwalik, care este mare parte împădurit în partea nordică, mai departe în sud se înalță Himalaya-înaltă. În nord sânt văi largi a râului Tsangpo, mai avale în sud denumit Brahmaputra) cu afluenții situați în Transhimalaya.

Himalaya partea muntoasă și de podiș este regiunea de unde izvoresc fluviile cele mai mari din sudul Asiei ca: Fluviul galben, ce curge până în apropierea Pekinului vărsându-se în Marea Chinei, Jangtse cu vărsarea în mare la Shanghai), Irrawaddy, ce curge prin Burma, Mekong, ce traversează Laos și Kambodscha până în regiunea orașului Hò-Chí-Minh din sudul Vietnamului. La fel fluviul Ind ce străbate Pakistanul de la nord la sud, și în estul Pakistanului fluviul deja amintit Brahmaputra. Fluviile deja amintite curg aproape paralel. Gangele însă izvorește din Munții Garhwal situați la sud-vest de Himalaya. Statele existente aici sunt: în sud Nepal, Bhutan, în nord podișul Tibet (partea chineză a podișului), la fel India și Pakistan în sud, sud-vest.

Clima

Munții Himalaya influențează climatul peninsulei Indiene, apărând-o de masele de aer rece din Asia centrală. Sistemul exercită de asemenea și o influență majoră asupra musonului și a modului în care cad ploile.

În munți, clima variază în funcție de înălțime și locație. În sud, ea este subtropicală, cu temperaturi medii de 30 grade C în timpul verii și de 18 grade C în timpul iernii, în văile din centru ea este temperat-continentală, cu temperaturi medii în timpul verii de 25 grade C și ierni mai reci, iar în zonele mai înalte din Himalaya temperatura medie este de 18 grade C, iar iernile au temperaturi sub punctul de îngheț. La înălțimi de peste 4800 m, clima este foarte rece, iar zona este permanent acoperită de zăpadă și gheață. În zona de est a munților plouă des, în timp ce partea de vest este mai uscată.

Vegetație

Vegetația este influențată de climă și altitudine. În trecut, aproape toată zona sub-Himalayană era acoperită de păduri tropicale. Cu câteva excepții, cea mai mare parte din această pădure a fost tăiată pentru cherestea sau pentru a face loc terenurilor agricole. În zona centrală a Munților Himalaya, la înălțimi cuprinse între 1520 m și 3660 m, vegetația naturală constă din multe specii de pin, stejar, plop și nuc.

O mare parte din această zonă a fost despădurită, pădurile rămânând doar în zone inaccesibile, sau pe pante abrupte. Vegetația alpină ocupă zone mai înalte ale munților chiar sub zona zăpezilor veșnice și include arbuști, mușchi, licheni, și flori sălbatice. Aceste zone sunt folosite în timpul verii pentru pășunat. În zonele mai înalte ale munților se întâlnesc cerbi, capre sălbatice, lupi, și leopardzi de zăpadă.

Populația și așezările din munții Himalaya au fost influențate de variațiile topografice și de climă, care impun condiții aspre de viață și tind să limiteze comunicațiile. Oamenii care locuiesc în văi izolate și-au păstrat în general identitățile culturale. Totuși, datorită îmbunătățirilor în transporturi și comunicații, mai ales programele prin satelit din Europa și Statele Unite pun în contact văile izolate din munți cu lumea din afară, ceea ce a început să influențeze tot mai mult cultura și ordinea socială tradițională.

Existența Abomina-bilului Om al Zăpezilor, cunoscut și ca Yeti, a fost raportată de către șerpașii din Nepal, însă expedițiile științifice nu au găsit nici o dovadă în acest sens. În 1950, guvernul nepalez a mers până acolo încât a interzis prin lege uciderea sau scoaterea unui Yeti din țară. Până acum, nimeni nu a reușit să încalce această lege; poate că Yeti este totuși un spirit rău, așa cum cred tibetanii.

Marile piscuri își păstrează misterele. Zeii gheții își ridică cununile sclipitoare spre cer și rămân într-o lume pe care puțini o cunosc. Căci, după cum spune un străvechi text hindus: precum roua în fața soarelui, așa dispăre tot ce este josnic la vederea Casei Zăpezilor, veșnic neprihănită".

Everest

Vârful **Everest** este cel mai înalt punct de pe Pământ, cu o altitudine de 8850 m deasupra nivelului mării. Se află în Munții Himalaya, la coordonatele 24° 59' 16" N și 86° 56' 40" E, pe granița dintre Nepal și China (Tibet). În nepaleză numele muntelui este *Sagarmatha* (zeița cerului), iar în Tibet este cunoscut sub numele de *Chomolungma* (mama universului). Numele din limba engleză, *Everest*, a fost dat în onoarea topografului britanic Sir George Everest.

Scurtă istorie a masivului Everest

Masivul Everest s-a format acum 60 de milioane de ani, odată cu înălțarea munților Himalaya. Primul care a facut măsurători exacte și a întocmit primele hărți ale Everestului a fost un general britanic din India, Sir George Everest, cel care în 1865 l-a numit *Vârful 15*.

Primele încercări de cucerire a Everestului au fost făcute încă din 1921, când membri ai Clubului Alpin și ai Societății Regale de Geografie (din Marea Britanie) au reușit primele ascensiuni pe partea nordică a muntelui. Scopul expediției nu a fost de a ajunge pe vârf, ci de a găsi trasee accesibile prin nord-est sau prin nord-vest. Printre primii care au reușit să treacă de bariera celor 8000 de metri a fost George Mallory, un mare alpinist britanic despre care nu se va ști niciodată dacă a ajuns sau nu în vârf. Pioletul său (un fel de mic târnăcop folosit de alpiniști pentru a se cățara pe gheață) a fost descoperit la 8500 de metri - de un alt grup de alpiniști - nouă ani mai târziu.

Toate aceste tentative nu au făcut decât să deschidă drumul pentru expediția care avea să reușească - pe 29 mai 1953 - atingerea celui mai înalt vârf din lume. După cel de-Al Doilea Război Mondial (în 1950), China atacă Tibetul, ocupându-l și transformându-l în provincie. Astfel, timp de 15 ani, granițele acestui mic stat au fost închise pentru străini. De aceea, exploratorii au început să caute noi drumuri către Everest, plecând din sud, din Nepal. Tehnologia a avansat, ceea ce a dus la apariția tuburilor de oxigen - absolut necesare pentru clima polară și aerul greu respirabil de pe Everest: la peste 8000 de metri, oxigenul din aer este de trei ori mai puțin decât la altitudinea 0 (adică la nivelul mării).

Cucerirea Everestului

La începutul anului 1953, colonelul britanic John Hunt pregătea o nouă expediție. Din grupul de 11 alpiniști - care au plecat în martie din Nepal - făceau parte opt englezi, doi neozeelandezi și un șerpaș, Tenzing Norgay. Prima tabără de

corturi (numită "tabara de bază") a fost stabilită la 5800 de metri, de aici urmând să plece mai departe doar membrii expediției și 34 dintre cei peste 300 de șerpași veniți din Nepal. Aceștia le revenea sarcina grea de a urca următoarele zile - pe gheață și zăpadă - cu zeci de kilograme de provizii și echipament în spate. La sfârșitul lunii aprilie, grupul ajunsese în Valea Mare, unde s-au stabilit taberele 2 și 3.

Următoarele cinci locații pentru corturi au fost alese la distanțe apropiate, ultima - cea de-a opta - fiind stabilită lângă Trecătura Sudică. De aici începea urcușul cel greu - atacul final spre Vârful Nordic, cel mai înalt. Din tabăra 8 a plecat, apoi, un grup care a "tăiat" un drum prin gheață și a dus ultimele provizii: sacii de dormit, radio-emițătoare și corturi, cât mai sus, spre vârf. Acestea au fost puse la adăpost, aproape de locul unde ultimii doi cățărători urmau să stabilească tabara 9, două zile mai târziu. Grupul a coborât apoi înapoi la tabăra 8, unde se făceau ultimele pregătiri.

Până la sfârșitul anului 2001, 1491 alpiniști urcaseră pe Everest (560 dintre aceștia între 1998 și 2001). De-a lungul timpului 175 de oameni au murit pe Everest.

Români pe Everest

Ziua de 27 martie 2003 a însemnat data plecării primei expediții românești cu destinația Vârful Everest. Grupul a fost format din zece membri (condus de experimentatul alpinist David Neacșu) plus doi cameramani - și ei alpiniști cu vechime. Printre cei zece se afla și George Dijmărescu - care a ajuns pe Everest acum patru ani - iar din Nepal li s-a alăturat prima femeie-șerpaș, Lakpa, care a urcat pe Everest de două ori - atât pe partea sudică, cât și pe cea nordică.

Expediția a plecat din Kathmandu, prin Tibet, spre versantul vestic al vârfului. Au ajuns în tabăra de bază, de la 5.200 m, cu jeep-urile. Tabăra de bază avansată, de la 6.400

metri, a însemnat și începutul perioadei de aclimatizare. Timp de două săptămâni, echipa urca și cobora între 5.200 și 6.400 m. Au urmat taberele de la 7.800 și 8.300 m. Pe 21 mai, cinci oameni din echipă și șerpașii au plecat spre tabăra 3, de la 8.300 de metri. Primul care a atins vârful, pe 22 mai, la 8:10 ora locală, a fost Teodor Tulpan. Au urmat Marius Gane și Lucian Bogdan. Al patrulea român din expediție care a atins vârful a fost Gheorghe Dijmărescu. Teodor Tulpan a continuat ascensiunea cu toate că tubul de oxigen i se terminase. Norocul l-a ajutat să găsească, aproape de vârf, un tub pe jumătate plin, care i-a salvat viața. Cam o jumătate de oră au stat pe vârf, la altitudinea de 8850 de metri, la temperatura de minus 40 de grade, în condițiile unui vânt de circa 100 de kilometri pe oră. La întoarcere, Teodor Tulpan a zburat cu parapanta, stabilind un record: cel mai lung zbor, de 30 de minute.

Întoarcerea în țară s-a făcut pe 3 iunie.

K2

K2 -*al doilea munte al lumii*

K2 este al doilea munte ca înălțime din lume, după Everest. Are 8.611 metri, este situat la 1.500 km est de Everest, în mijlocul Asiei. Litera K desemnează masivul Karakorum, uriașul lanț muntos aflat la nord-vest de Himalaya centrală, iar cifra 2 o ordine stabilită arbitrar de primii topografi.

K2 continuă să fie prezent pe cele mai multe hărți, deși încercările de a i se da un nume nu au lipsit. Spre exemplu, englezii au încercat, ca în cazul Everestului, să-i dea numele unui geograf de-al lor (Godwin Austen) care a efectuat, în 1861, ridicări topografice în împrejurimi. Au fost propuse și alte nume ca Akbar și Lamba Pahar, care în traducere literară înseamna "Muntele Mare", dar nici unul nu s-a impus. În ultima vreme numele de Chogori s-a răspândit mai mult, el fiind dat de locuitorii Baltistanului, pe teritoriul căruia se află (*Chogo* înseamnă în dialectul balti "mare", iar *ri* "munte", deci

"Muntele Mare"). Dar numele cifrat a intrat și în limbajul localnicilor, iar pronunția englezească "Kei tu" riscă să se statornicească definitiv.

În 1902 un grup de alpiniști au făcut prima tentativă pe K2. Această primă tentativă asupra celui de-al doilea munte al lumii s-a încheiat cu rezultate modeste. În cartea pe care conducătorul expediției, dr. Jacot-Guillarmond a scris-o după această expediție, el afirmă că al doilea munte al lumii poate fi urcat pe creasta sa nord-estică. Această părere a fost o invitație pentru alți îndrăzneți.

Cucerirea muntelui K2

După cel de-Al Doilea Război Mondial se reiau tentativele de cucerire a lui K2. În 1953 profesorul geolog Ardito Desio întreprinde o călătorie preliminară în regiunea Baltoro. La Rawalpindi el se întâlnește cu membrii expediției americane condusă de dr. Charles Huston, care încerca să cucerească al doilea munte al lumii. El a putut culege, prin viu grai, amănunte și informații prețioase asupra itinerarului. Apoi a urcat la tabăra de bază de unde a studiat cu mare atenție creasta Abruzzi de-a lungul căreia urma să-și croiască drumul expediția italiană. Revenit în Italia, profesorul Desio a întocmit un plan amănunțit. Acesta privea în egală măsură partea alpinistică (cucerirea lui K2), cât și cercetările științifice ce urmau să se efectueze.

Desio a conceput o expediție grea. Ea a fost finanțată de Consiliul Național de Cercetări și Comitetul Olimpic Italian. O comisie a Clubului Alpin Italian a selecționat un lot de 23 de alpiniști, elemente de primă mână, a căror vârstă nu cobora sub 23 de ani și nu depășea 47 de ani. Dintre aceștia, după multe verificări sunt reținuți pentru expediția pe K2 11 alpiniști. Din grupul condus de Ardito Desio, pe lângă alpiniști mai faceau

parte: un topograf, un antropolog, un geolog, un medic și un operator de film.

Între 5 și 20 aprilie s-a efectuat drumul dintre Italia și Pakistan. Între 18 și 27 aprilie bagajele și membrii expediției au fost transportați pe calea aerului de la Rawalpindi la Skardu. Pe [30 aprilie], primul eșalon al caravanei, format din 270 de porteri, a pornit pe drumul lung spre tabăra de bază; urmează apoi un grup format din 172 de porteri; iar a treia zi un ultim grup format din 60 de porteri. În total 502 porteri. Cîteva zile de ninsoare au îngreunat marșul expediției pe uriașul ghetar Baltoro și au determinat dezertări în rândurile porterilor. Odată cu schimbarea vremii, după 23 mai, a început să se îmbunătățească și situația expediției. Între timp, alpiniștii au deschis drumul pe creasta Abruzzi, recunoscând amplasamentele taberelor 1 (la 5.400 m) și 2 (la 5.800 m).

Planul întocmit de dr. A.Desio prevedea echiparea integrală cu pitoane și corzi fixe a traseului de escaladă și ocuparea unei tabere superioare doar după ce precedentă era suficient de aprovizionată și echipată. De abia la 7 iulie Abram și Gallotti au ajuns la amplasamentul taberei 6 și să echipeze traseul cu corzi fixe. A urmat apoi o perioadă prelungită de viscol, care a îngrijorat pe toată lumea. Pe 24 iulie, pe un vânt destul de puternic, Abram, Bonatti, Gallotti și Lacedelli au urcat la tabăra 7, unde s-au instalat. Pe 28 iulie, la 7.700 m, este ridicat cortul taberei 8, în care au rămas să înnopteze Compagnoni și Lacedelli.

Cei doi, pe o vreme splendidă, încep să urce la 30 iulie. La 8.050 m altitudine, ei montează micul cort al ultimei tabere (tabăra 9). La ora 15.30, Bonatti, Abram și Mahdi pornesc cu aparatele de oxigen și alimente spre tabara 9. Imediat după ce depășesc peretele de gheață, Abram este nevoit să se întoarcă. Cu perseverență, Bonatti și Mahdi continuă să înainteze, și o dată cu seara ajung la poalele crestei stâncoase pe care se afla montat cortul taberei de asalt. Din cauza întunericului ei nu se mai puteau întoarce la tabara 8 dar nici să ajungă la tabăra 9, de

care îi desparteau o serie de stânci periculoase; ei își fac două găuri în zăpadă și petrec în ele, la aproape 8.000 m, o noapte groaznică.

La 31 iulie, Compagnoni și Lacedelli au ieșit din cort odată cu zorile. Deasupra lor cerul era degajat, dar dedesubt se afla o mare compactă de nori ce nu prevestea nimic bun. Privind pantele de zăpadă de sub creasta stâncoasă pe care se aflau, ei au văzut la un moment dat o siluetă...Sunt atât de surprinși de această apariție, încât nici nu le venea să creadă. Bonatti și Mahdi aduseseră aparatele de oxigen atât de necesare asaltului.

Deși timpul era nesigur, Compagnoni și Lacedelli au pornit cu hotărâre spre vârf. După eforturi la limita posibilității omenești, la 31 iulie 1954, la ora 18.00, vârful celui de-al doilea munte al lumii este cucerit de alpiniștii italieni Compagnoni Achille și Lacedelli Lino.

Români pe K2

Alpinistul timișorean, stomatolog în vârstă de 27 de ani, Horia Colibășanu, de la Clubul Sportiv "Alternative", a reușit la data de 28 iulie 2004 prima ascensiune românească pe temutul vârf himalayan K2, devenind singurul român care a reușit să ajungă pe culmea acestui pisc, apreciat a fi cel mai dificil de escaladat din lume. Colegii săi au considerat aceasta ca fiind cea mai mare performanță din alpinismul românesc din toate timpurile. Reușita este extraordinară și dacă avem în vedere că Horia s-a aflat pentru prima oară la o altitudine de peste 8000 m. Românul a plecat spre vârf împreună cu spaniolul Inaki Ochoa, cei doi ajungând pe culmea K2 miercuri dimineața în jurul orei 9, ora locală.

Bibliografie:

Acolo unde se sfîrșesc muntii Himalaya - Baci, Sorin
Tomescu, Nicolae, Colecție fara colectie, Domeniu Geografie.
11/2000

Himalaya, cucerirea gigantilor lumii - Bleahu, Bogdan,
Epuran, Editura Sport-Turism

<http://ro.wikipedia.org/>